

## **DICTAMEN DEL CONSELL CONSULTIU DE LA GENT GRAN DEL BAIX LLOBREGAT**

### **Les pensions són un dret, no un privilegi**

---

El Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat va abordar en les seves comissions de treball diverses temàtiques sempre des de la perspectiva de les persones grans. Un dels temes que es treballa cada any per la seva importància, es el de les pensions.

**El sistema públic de pensions** és un element determinant per al sosteniment de bona part de la ciutadania, no únicament de les persones grans. Qualsevol millora o empitjorament del sistema de pensions repercuteix directament en els/les pensionistes actuals, però també en les futures generacions. Cal recordar que les estimacions de població d'Idescat preveuen que en 20 anys el 24% de la població de Catalunya tindrà 65 anys o més.

D'altra banda, està demostrat que en períodes de crisi econòmica com en el que ens trobem, les pensions sostenen no només a les persones grans, sinó a famílies senceres.

La sostenibilitat del sistema públic de pensions es troba constantment qüestionada, sobretot pels sectors que més es beneficiarien de la seva privatització: bancari, assegurances, fons d'inversió i determinades ideologies i partits polítics. Aquests posicionaments sostenen que les pensions són un privilegi, no un dret, i que les persones que les cobrem, som per tant, privilegiades.

A tot l'Estat es paguen cada mes prop de 10 milions de pensions. D'aquestes, 6 milions (el 60%) corresponen a pensions que es troben per sota del llindar de pobresa, i d'aquestes, més de 4 milions en situació de pobresa, relativa o severa. Res més llunyà del que es podria considerar una situació privilegiada.

Des del Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat defensem que el sistema públic de pensions és viable, i que la seva garantia i continuïtat depèn únicament de que s'apliquin les mesures necessàries, com per exemple **condicions laborals i sous dignes per a tots els treballadors i treballadores, o la lluita contra el frau fiscal**. El Ministeri d'Hisenda xifra el frau fiscal a Espanya en 91.600 milions d'euros anuals, un 70% del cost anual del total de pensions.

D'altra banda, s'estan impulsant diverses mesures que promouen la continuïtat de la vida laboral quan s'arriba a l'edat de jubilació. Per exemple el *Real Decreto Ley 5/2013, de 15 de marzo, de medidas para favorecer la continuidad de la vida laboral de los trabajadores de más edad y para promover el envejecimiento activo*, o més recentment, la *Ley 21/2021, de 28 de diciembre, de garantía del poder adquisitivo de las pensiones y de otras medidas de refuerzo de la sostenibilidad financiera y social del sistema público de pensiones*. Aquesta darrera llei contempla un increment d'un 4% de la pensió per cada any demorat, un xec únic de fins a 12.000 € o una combinació d'ambdues mesures.

Des del Consell Consultiu volem manifestar el màxim respecte vers aquelles persones que, arribades a l'edat de jubilació, decideixen lliurement continuar la seva vida laboral, però qüestionem seriosament les realitats que amaguen aquestes mesures:

1. Bloqueja el necessari i lògic relleu generacional, i la incorporació i permanència al mercat de treball de les persones joves.
2. Obre la porta a que les persones grans continuïn en actiu al mercat laboral no voluntàriament, sinó de manera obligada perquè les seves pensions no els garanteixen el sosteniment.

Els recents acords del Pacte del Toledo han consolidat algunes de les reivindicacions més necessàries, com per exemple la revalorització de les pensions amb la mitjana de l'IPC, no el 0,25% anterior, que les despeses alienes vagin a càrrec dels pressupostos generals de l'Estat i no de la Seguretat Social, o la substitució del factor de sostenibilitat pel mecanisme d'equitat intergeneracional.

D'altra banda, la bretxa de gènere a les pensions de jubilació al Baix Llobregat es situa en 672 €. La pensió mitjana anual de jubilació d'un treballador al Baix Llobregat l'any 2019, va ser de 1.508 €, 836 € si es tractava d'una dona jubilada.

La normativa de pensions és neutra pel que fa al gènere, però el seu impacte no ho és, per diversos factors:

1. Perquè la cotització ve determinada sobre les retribucions, i les de les dones, com els seus sous, són més baixes.
2. Perquè la incidència dels contractes a temps parcial en les dones és molt més gran que en els homes. Aquesta opció es vincula directament a la facilitat per conciliar el treball amb les responsabilitats familiars.
3. Perquè en les contractacions a temps parcial és necessari un període de cotització proporcionalment superior per accedir a una pensió de jubilació. La quantia de la pensió en aquests casos, es redueix a la parcialitat de la seva jornada.
4. Perquè les dones desenvolupen majoritàriament algunes activitats professionals amb normativa específica o en el marc de l'economia irregular, com per exemple les treballadores de la llar.
5. Per la segregació horitzontal, la que concentra a les dones en els sectors menys reconeguts i valorats socialment.
6. Per les limitacions en la promoció professional, l'anomenat sostre de vidre.
7. Per l'accés majoritari de les dones a les mesures de conciliació de la vida laboral i familiar. Per arribar a cobrar la totalitat d'una pensió de jubilació són necessaris 37 anys i mig de cotització. Les interrupcions per conciliació en la vida laboral de les dones impedeixen que puguin arribar a aquest mínim.

Fem referència ara a les pensions de viudetat. La pensió mitjana de viudetat a Catalunya és de 670 €, una quantia bastant per sota de la mitjana de les pensions de jubilació. És la prestació que s'atorga a la unitat familiar en cas de decés del principal o únic membre generador de rendes (habitualment l'home), per tant, la gran majoria de beneficiàries de les pensions de viudetat són dones, que passen a cobrar entre el 52 i el 60% de la pensió de jubilació del marit. És evident que les despeses de la llar, després de la mort del marit, no disminueixen en la mateixa proporció que la pensió, la qual cosa provoca que el fet de quedar-se vídua suposi per a moltes dones passar automàticament a una situació de pobresa i vulnerabilitat. Si a aquesta precària situació econòmica s'afegeix a més a més, la solitud no desitjada o l'aïllament, el resultat són situacions d'extrema vulnerabilitat d'aquestes dones.

Per últim, fem referència a les pensions no contributives, que són actualment 446.119 a tot l'Estat, i que es troben en situació de **pobresa severa**. Són prestacions

econòmiques que es reconeixen a aquelles persones que, trobant-se en situació de necessitat, no tenen els recursos suficients per a la seva subsistència.

D'acord amb allò exposat, el Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat reivindica:

1. Que les pensions són un dret, no un privilegi.
2. Que és necessari blindar el sistema públic de pensions, començant per reformar l'art. 50 de la Constitució Espanyola per evitar que cap govern pugui rebaixar el poder adquisitiu dels i de les pensionistes, ni privatitzar total o parcialment el sistema públic de pensions.
3. Que el sistema públic de pensions és viable i que la seva garantia i continuïtat depèn únicament de que s'apliquin les mesures necessàries, les més importants, condicions laborals i sous dignes per a totes les treballadores i treballadors i la lluita contra el frau fiscal.
4. Que són necessaris més instruments de control destinats a evitar el frau a les bonificacions de la seguretat social d'algunes empreses, que sovint les apliquen a les contractacions amb sous més alts.
5. Que s'ha d'eliminar el topall de cotització màxima a les pensions.
6. Que les cotitzacions a la seguretat social han de reconèixer i computar determinats períodes relacionats amb la maternitat, paternitat, cura de familiars o persones dependents, etc.
7. Que és necessari prioritzar mesures per a la disminució de la bretxa de pensions i equiparar les pensions de viudetat amb les pensions de jubilació.
8. Que és necessari que les pensions no contributives s'equiparin com a mínim, a les pensions mínimes contributives.

Baix Llobregat, desembre 2022